

Цѣлата македонска емиграция отначало е надъхана съ крайно прѣувеличени надежди по отношение европейската дипломация. Тя се надѣва, безъ особени жертви отъ страна на македонското население, да се добере до голѣми политически придобивки за послѣдното, които най малко да ускорятъ и улеснятъ окончателното разрѣшение на македонския въпросъ. Прѣдъ тая емиграция възниква задачата да се използва по възможностъ раздвижването на дипломацията поради арменскитѣ кланета, като се накара тя да се занимава и съ македонския въпросъ наредъ съ арменския. Единъ организиранъ на бърза ръка бунтъ въ Македония се смѣта като ефикасно срѣдство за това. За тая цѣль биватъ организирани и въоръжени нѣколко емигрантски чети, които прѣзъ мѣсець юни се промъкватъ въ Македония, за да прѣдизвикатъ проектирания бунтъ. Въ организирането на тая акция взима живо участие както Върховния М.-О. комитетъ, тъй и съюзътъ на офицерскитѣ братства, който дава изъ своята срѣда повечето отъ водителитѣ на поменатитѣ чети. Едновременно съ първитѣ дѣйствия на четитѣ въ Македония организирани бѣха въ България множество митинги на емиграцията, за да се обърне вниманието на дипломацията. Въ Македония четитѣ дадоха редъ сражения; нѣколко групирани чети, подъ водителството на Борисъ Сарафовъ прѣдприеха даже едно успѣшно нападение срѣщу града Мелникъ. Четитѣ дадоха много жертви между които и двама отъ споменатитѣ по горѣ офицери — Начевъ и Мутафовъ. Но населението се оказа далечъ неподготвено да подкрѣпи акцията на четитѣ; послѣдната изпъкна като едно незначително и искусствено създадено отъ вѣнъ движение. Главната цѣль на тази акция не можа да бѣде постигната. Европейското обществено мнѣние и европейската дипломация продължиха да игнориратъ Македонския въпросъ.

Все пакъ дѣйствията на четитѣ отъ 1895 г. дадоха известни положителни резултати; тѣ не можаха да не упражнятъ известно благотворно влияние върху съзнанието на народната маса въ Македония; до нѣколко тия дѣйствия можеха да бѣдатъ използвани дипломатически и отъ българското правителство. Но истинското тѣхно значение е въ туй, че тѣ способствуваха въ голѣма степенъ, и именно